

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19CoCsp/17/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8818202122
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8818202122.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcu: Q. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXXX/XX, XXX XX M., právne zastúpený: JUDr. Martina Fabianová, advokátka, Hencovská 2043, 093 02 Hencovce, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 2.000,- eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 3Csp/113/2018 -78 zo dňa 29.05.2019 takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok.

II. Žalobcovi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 3Csp/113/2018 -78 zo dňa 29.05.2019 rozhodol, cit.:

„I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 2.000,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 %, počnúc dňom 13.07.2018 do zaplatenia do15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalobcovi sa p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktoré trovy je p o v i n n ý zaplatiť žalovaný a o ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal primeraného finančného zadostučinenia. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 3 ods. 5 z. č. 250/2007 Z.z. a výrok o trovách konania ust. § 251, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1. ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku.

3. Zistil, že žalobca ako spotrebiteľ uzatvoril so žalovaným ako veriteľom dve zmluvy o úvere a to dňa 03.10.2007 Zmluvu o úvere č. XXXXXXX, výška úveru bola 14.000,- Sk (464,71 €) s poplatkom 10.100,- Sk (335,25 €), celkovo mala byť zaplatená suma 24.100,- Sk (799,97 €) v 10 mesačných splátkach po 2.410,- Sk (79,99 €), RPMN a výška úrokovej sadzby neboli uvedené, dňa 10.01.2008 Zmluvu o úvere č. XXXXXXX, výška úveru bola 10.000,- Sk (331,94 €) s poplatkom 7.200,- Sk (239,- €), celkovo mala byť zaplatená suma 17.200,- Sk (570,94 €) v 10 mesačných splátkach po 1.720,- Sk (57,09 €), RPMN a výška úrokovej sadzby tiež neboli uvedené. Žalovaný dňa 18.11.2008 doručil Správe katastra návrh na vklad zmluvy o zriadení záložného práva, vyplývajúci zo Zmluvy o úvere č. XXXXXXX zo dňa 10.01.2008, a to na nehnuteľnosti v podielovom spoluvlastníctve žalobcu zapísané na LV č. XX, o ktorom správny

orgán rozhodol tak, že zamietol návrh na vklad. Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 23.06.2009 v konaní vedenom pod sp. zn.: 3Sp/13/2009 potvrdil rozhodnutie Správy katastra Vranov nad Topľou, č. k. V 2076/2008 zo dňa 17.12.2008. Žalovaný podal v uvedenej veci odvolanie proti rozhodnutiu krajského súdu, o ktorom Najvyšší súd SR v konaní vedenom pod sp. zn. 6Sžo/387/2009 rozhodol tak, že ho zamietol.

4. Vo vzťahu k Zmluve o úvere č. XXXXXXXX žalovaný podal dňa 11.02.2009 návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie pohľadávky vo výške 892,88 € (26.898,90 Sk) s prísl., spolu výšku pohľadávky vyčíslil sumou 1.993,66 €, na základe exekučného titulu, a to Rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu, č. k. SR 10531/08 zo dňa 31.10.2008, ktorý vydal Slovenská rozhodcovská, a.s., IČO: XXXXXXXXX, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 01.12.2008 a vykonateľnosť dňa 04.12.2008. Prvoinštančný súd Vranov nad Topľou dňa 10.03.2009 vydal poverenie na výkon exekúcie. Žalobca podal dňa 27.01.2014 návrh na zastavenie exekučného konania, ktoré bolo vedené pod sp. zn. 12Er/214/2009, ktorému bolo vyhovené a uznesenie nadobudlo právoplatnosť 03.02.2016.

5. Vo vzťahu k Zmluve o úvere č. XXXXXXXX žalovaný podal dňa 16.12.2008 návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie pohľadávky vo výške 1.041,96 € (31.390 Sk) s prísl., spolu výšku pohľadávky vyčíslil na 2.587,44 €, na základe exekučného titulu, a to Rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu, č. k. SR 08846/08 zo dňa 22.09.2008, ktorý vydal Slovenská rozhodcovská, a.s., IČO: XXXXXXXXX a ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 27.10.2008 a vykonateľnosť dňa 30.10.2008. Okresný súd Vranov nad Topľou dňa 27.03.2009 vydal poverenie na výkon exekúcie. Žalobca podal dňa 27.01.2014 návrh na zastavenie exekučného konania, ktoré bolo vedené pod sp. zn. 3Er/3/2009, ktorému prvoinštančný súd vyhovel a proti uzneseniu o zastavení exekučného konania podal žalovaný odvolanie, o ktorom nebolo právoplatne rozhodnuté. V tomto konaní pokračovala exekúcia, a to zrážkami z dôchodku žalobcu.

6. V konaní vedenom na Okresnom súde vo Vranove nad Topľou pod sp. zn.: 8C/128/2015 žiadal žalobca od žalovaného vydať bezdôvodné obohatenie vo výške 1.054,88 eur, ktoré vzniklo zo Zmlúv o úvere č. XXXXXXXX a č. XXXXXXXX. Žalovaný bol súdom zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 1.054,88 eur spolu s 8,05 % úrokom z omeškania ročne od 23.11.2015 až do zaplatenia a to všetko do 3 dni od právoplatnosti tohto rozsudku. Toto rozhodnutie bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 22Co/48/2018-148 zo dňa 17.05.2018. Rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 01.06.2017. Žalobe žalobcu bolo vyhovené z dôvodu, že zo strany žalovaného došlo k niekoľkonásobnému porušeniu zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Odvolací súd vyslovil, že rozhodcovské rozsudky boli vydané na základe neplatnej rozhodcovskej doložky, ktorá nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu na konanie a jeho rozhodnutie bolo považované za akt nulitný a teda neexistujúci, nespĺňajúci podmienky materiálnej vykonateľnosti rozsudku. Predmetnú zmluvu súd považoval na základe vykonaného dokazovania za bezúročnú a bezpoplatkovú z dôvodu absencie obligatórnych náležitostí zmluvy v zmysle § 9 ods. 2 v spojení s § 11 ods. 1 ZoSÚ. Odvolací súd v celom rozsahu potvrdil rozhodnutie prvoinštančného súdu a konštatoval, že konanie žalovaného je v rozpore so zákonom.

7. Prvoinštančný súd z lekárskej správy zo dňa 12.04.2019 zistil, že žalobca odpadol na zastávke autobusu, bol následne urgentne ošetrovaný, kde uviedol, že je nervózny pre finančné záležitosti. Boli mu predpísané lieky a ďalšie vyšetrenia.

8. S poukazom na § 3 ods. 5 z. č. 250/2007 Z.z. konštatoval, že pri porušení práv sa môže spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá (poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 02.05.2017, sp. zn. 11Co/56/2016).

9. Predpokladom pre priznanie nároku je skutočnosť, že v konaní spotrebiteľ uplatnil nárok, ktorý vznikol porušením práv spotrebiteľa, teda práv nie len podľa zákona č. 250/2007 Z.z. ale aj práv podľa piatej hlavy prvej časti Občianskeho zákonníka, zákona o spotrebiteľských úveroch. Uplatnením práva však nemožno rozumieť iba podanie žaloby spotrebiteľom, ale takýmto konaním je aj účinná obrana spotrebiteľa v konaní začatom na podnet dodávateľa. Nie je dôležité, či spotrebiteľ úspešne uplatní svoje práva v konaní začatom z jeho iniciatívy alebo z iniciatívy dodávateľa. Aj prípadné začatie konania proti

spotrebiteľovi, v ktorom sa žalovaný ako dodávateľ domáha nárokov nesúladných so spotrebiteľským právom (konkrétne rozpor s § 4 ods. 2 vyššie cit. zákona o spotrebiteľských úveroch), zakladá nárok na primerané finančné zadosťučinenie.

10. V súvislosti s výkladom samotného pojmu „úspešné uplatnenie práva“ zo strany spotrebiteľa, súd poukázal na interpretačné pravidlo citované v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 4 Obdo 45/2012 zo dňa 24. júna 2013, podľa ktorého „pri nejednoznačnom výklade akejkoľvek problematiky týkajúcej sa ochrany spotrebiteľa, je potrebné uprednostniť vždy ten výklad, ktorý sleduje záujem spotrebiteľa“.

11. Súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobcovi jednoznačne vznikla ujma v nemajetkovej sfére, keďže konanie žalovaného bolo spôsobilé privodiť mu ujmu vo sfére jeho rodinného, súkromného a spoločenského života. Prisvedčil žalobcovi, že tento znášal stav právnej neistoty, obával sa o výšku dlhu a jeho neustále narastanie, keď si žalovaný voči nemu uplatňoval nároky, pozostávajúce zo súm, na ktoré nemal nárok. Žalobca bol nedôvodne vystavený psychickému vypätiu zo strany žalovaného najmä tým, že bolo voči nemu vedené konanie ohľadne nároku, ktorý žalobcovi z dôvodu porušenia zákona ani nevznikol. Samotné súdne konanie iniciované zo strany dodávateľa je náramne stresujúcim faktorom, odôvodňujúcim priznanie finančného zadosťučinenia.

12. Vychádzajúc z uvedeného porušenia práv žalobcu ako spotrebiteľa zo strany žalovaného, intenzity zásahu do práv spotrebiteľa, výšky nedôvodne požadovanej sumy žalovaným, dĺžky trvania závadného stavu a konania a objektívnej spôsobilosti tohto konania vyvolať negatívne dôsledky v súkromnom a spoločenskom živote žalobcu, považoval súd právny základ nároku na finančné zadosťučinenie za dôvodný, a preto mu súd priznal finančné zadosťučinenie vo výške 2.000 eur (nesprávne uvedené suma 1.100 eur). Priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobcu, ktorá mu vznikla konaním žalovaného, je určitou satisfakciou za stav, ktorý musel v dôsledku konania žalovaného trpieť a zároveň je aj sankciou postihujúcu žalovaného, ktorý ako dodávateľ finančnej služby závadne konal. Jedným z faktorov, ktoré súd zohľadnil bolo aj časové hľadisko a trvanie stavu právnej neistoty.

13. V konaní sp. zn. 8C/128/2015 bolo jednoznačne preukázané a odvolací súd vyslovil, že rozhodcovské rozsudky boli vydané na základe neplatnej rozhodcovskej doložky, ktorá nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu na konanie a jeho rozhodnutie je považované za akt nulitný a teda neexistujúci, nespĺňajúci podmienky materiálnej vykonateľnosti rozsudku. Predmetné zmluvy súd považoval na základe vykonaného dokazovania za bezúročné a bezpoplatkové z dôvodu absencie obligatórnych náležitostí zmluvy v zmysle § 9 ods. 2 v spojení s § 11 ods. 1 ZoSÚ. Odvolací súd v celom rozsahu potvrdil rozhodnutie prvoinštančného súdu a konštatoval, že konanie žalovanej je v rozpore so zákonom. V uvedenom konaní žiadal žalobca od žalovaného vydať bezdôvodné obohatenie vo výške 1.054,88 €, ktoré vzniklo zo Zmlúv o úvere č. XXXXXXXX a č. XXXXXXXX. Žalovaný bol súdom zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 1.054,88 eur spolu s 8,05 % úrokom z omeškania ročne od 23.11.2015 až do zaplatenia a to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Toto rozhodnutie bolo Krajským súdom v Prešove potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. Zn.: 22Co/48/2018-148 zo dňa 17.05.2018. Rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 01.06.2017. Preto súd vyhovel žalobe žalobcu z dôvodu, že zo strany žalovaného došlo k niekoľkonásobnému porušeniu zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch.

14. Mal za to, že strata 2.000,- eur môže pre žalovaného pôsobiť odradzujúco, nakoľko išlo o hrozbu straty prevyšujúcej nad 50 % sumy, o ktorú chcel veriteľ spotrebiteľa protiprávne pripraviť. Výška finančného zadosťučinenia musí byť primeraná, a to v závislosti od ujmy, ktorá mohla byť žalobcovi spôsobená porušením právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa. Priznaná suma zároveň dostatočne plnil aj sankčnú funkciu primeraného finančného zadosťučinenia.

15. Poukázal na to, že výška priznaného finančného zadosťučinenia závisí od úvahy súdu a nemožno ju objektívne preukázať. Uvedené neznamená svojvôľu pri rozhodovaní súdu o výške priznaného finančného zadosťučinenia, lebo pri jej určení súd zohľadňuje viaceré kritéria tak, ako je uvedené vyššie (intenzitu a časové obdobie trvania závadného konania dodávateľa, satisfakčnú a sankčnú funkciu zadosťučinenia a podobne).

16. Ďalej zdôrazňuje, že spotrebiteľ nie je povinný preukazovať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie nie v prípade vzniku ujmy ale už vtedy, keď mu ujma v nadväznosti na porušenie práv spotrebiteľa vzniknúť mohla. Teda už samotné vyvolanie stavu žalovaným, na základe ktorého by žalobcovi ako spotrebiteľovi ujma mohla vzniknúť, je jedným z predpokladov na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. Spotrebiteľ už vôbec nie je povinný odôvodňovať vzniknutú ujmu a stav právnej neistoty, prípadne uvádzať iné skutočnosti týkajúce sa nároku na primerané finančné zadosťučinenie už bezprostredne v konaní, v ktorom bolo vyslovené porušenie práva na ochranu spotrebiteľa. Spotrebiteľ je oprávnený uplatniť si nárok na primerané finančné zadosťučinenie samostatnou žalobou na súde, ako tomu žalobca učinil aj v prejednávanej príhode. Účelom poskytnutia zadosťučinenia je odčinenie útrap, keď sú voči spotrebiteľovi uplatňované nezákonné nároky alebo je vystavený bezprostrednej hrozbe nezákonných nárokov, je bezdôvodne sankcionovaný, znevýhodňovaný, diskriminovaný. Poskytnutie zadosťučinenia nie sankcia za samotnú existenciu neprijateľnej zmluvnej podmienky, aj keď určitý odstrašujúci a preventívny účinok je v zadosťučinení obsiahnutý.

17. Prvoinštančný súd uviedol, že ak spotrebiteľ počas trvania právneho vzťahu s dodávateľom tomuto uhradí viac finančných prostriedkov, na aké má dodávateľ nárok, spotrebiteľovi vzniká nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v uvedenej výške. Akceptujúc názor odvolacieho súdu, že odradzujúco pôsobí na dodávateľa iba sankcia prevyšujúca 50% sumy, o ktorú sa chcel dodávateľ na úkor spotrebiteľa obohatiť, prvoinštančný súd zotrval na svojich záveroch, že nárok na primerané zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. nie je ani paušalizovaným nárokom na náhradu škody, či vydanie bezdôvodného obohatenia. Žalobcovi ostal zachovaný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo vzťahu k žalovanému, ktorému v úverovom vzťahu dlžnú sumu preplatil. Súd prvej inštancie, zohľadňujúc intenzitu a časové obdobie trvania závadného konania žalovaného, taktiež prihliadajúc na satifakčnú a sankčnú funkciu primeraného finančného zadosťučinenia, považoval za dôvodné primerané finančné zadosťučinenie v sume 2.000,- eur.

18. S konštatovaním, že žalovaný sa s plnením svojho peňažného záväzku dostal do omeškania, prvoinštančný súd ho zaviazal zaplatiť aj úrok z omeškania v súlade s príslušným ustanovením Občianskeho zákonníka v spojení s nariadením vlády.

19. Z vyššie uvedených dôvodov preto priznal nárok na primerané finančné zadosťučinenie.

20. Vo vzťahu k výroku o trovách konania uviedol, že zásadu úspechu treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nebolo by celkom spravodlivé požadovať od žalobcu, aby svoju ujmu podceňoval iba preto, aby potom nemusel hradiť trovy konania. V takom prípade, je pri rozhodovaní o náhrade trov konania potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce (pozri nálezy Ústavného súdu ČR, III. ÚS 170/99). Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Nemožno však opomenúť ani fakt, že zo strany žalobcu môže dôjsť k značnému nadhodnoteniu výšky sporu. Vhodným riešením v takom prípade bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (k vyššie uvedenému pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C.H. Beck, 2016, 926-927 s.)

21. Vzhľadom na uvedené súd považoval žalobcu za plne úspešného, pokiaľ ide o ich základné právo a samotný nárok na primerané finančné zadosťučinenie. Žalobcovi tak patrí proti neúspešnému žalovanému plná náhrada trov konania. V zmysle platnej právnej úpravy o konkrétnej výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

22. Proti tomuto rozsudku včas podal z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP odvolanie žalovaný. Citoval ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Uviedol, že predmetné ustanovenie síce priznáva spotrebiteľovi právo domáhať sa primeraného finančného zadosťučinenia, avšak toto ustanovenie je potrebné vykladať reštriktívne. Pri rozhodovaní o tom, či sa prizná primerané finančné zadosťučinenie a v akej výške je potrebné zohľadniť nielen úspešnosť toho - ktorého účastníka, ale i iné okolnosti, ktoré majú vplyv na konkrétny prípad. Primerané finančné zadosťučinenie je potrebné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je už možné napraviť inak. Cieľom

primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušení. Mal za to, že rozsudok Okresného súdu Vranov nad Topľou (sp. zn. 8C/128/2015, ktorým bol zaviazaný vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 1.054,88 eur) má dostatočný sankčný charakter v zmysle individuálnej a generálnej prevencie. Považuje, vzhľadom na okolnosti prejednávaneho prípadu, priznanú náhradu finančného zadosťučinenia za neprimerane prísnu a založenú na svojom ľubovôľnom arbitrárnom výklade práva. Poukázal na § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka ako zákona *lex generalis* vo vzťahu k Zákonom o ochrane spotrebiteľa ako *lex specialis*. Preto ak osobitný právny predpis neupravuje výšku finančného zadosťučinenia, súd ju určí s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen jeho deklaráciu. Žalovaný má za to, že opätovné sankcionovanie by bolo vzhľadom na predchádzajúce konanie neprimerane prísne. Zároveň vyslovil názor, že žalobcovi žiadna ujma, ktorá by odôvodňovala priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevznikla, a preto jeho priznanie má za následok spôsobenie hrubej nerovnováhy medzi právami a povinnosťami veriteľa a spotrebiteľa a to bez akéhokoľvek právneho dôvodu. Primerané finančné zadosťučinenie je nutné chápať ako náhradu za spôsobenú nemajetkovú ujmu vyjadrenú v rôznych formách. Predstavuje peňažnú protihodnotu nemajetkovej ujmy, no nepredstavuje náhradu za uplatnené finančné plnenie alebo prípadnú náhradu škody. Žiadal posúdiť konkrétne okolnosti prípadu vzťahu žalobcu a žalovaného. Žalobca sa domáha vydania finančného zadosťučinenia napriek tomu, že sám konal v rámci kontraktálneho postupu ľahostajne, keď svojím podpisom vyhlásil, že súhlasí s obsahom zmluvy, bol oboznámený so všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, nemá k nim žiadne výhrady a zaviazal sa ich dodržiavať. Za spornú považoval aj výšku požadovanej náhrady finančného zadosťučinenia. Žalobca nijako relevantne neodôvodnil výšku požadovaného finančného zadosťučinenia, ktoré určite nie je primerané. Predpokladmi priznania finančného zadosťučinenia sú porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej Zákonom o ochrane spotrebiteľa osobitnými predpismi, úspešne uplatnenie porušeného práva alebo povinnosti, primeranosť zadosťučinenia, zodpovedná osoba a nemajetková ujma. Všetky predpoklady musia byť naplnené kumulatívne, nepostačuje naplnenie len niektorých z nich. Poukázal na skutočnosť, že žalobca sa síce úspešne domáhal svojich spotrebiteľských práv, na druhej strane však to bol práve žalobca, kto žiadal o úver (dokonca 14 krát mal si preto zmluvu aspoň 1 x riadne prečítať). V danom prípade nie je priznaním finančného zadosťučinenia naplnená jeho preventívna funkcia ani z toho dôvodu, že žalovaný v novovzniknutých spotrebiteľských vzťahoch už niekoľko rokov nepoužíva vytykane nedostatky. V prípade, ak bola spotrebiteľovi skutočne spôsobená ujma, sa do popredia dostáva kompenzačná funkcia (*restitutio in integrum*), t.j. navrátenie do predošlého stavu. V danom prípade bolo žalobcovi priznané právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, a teda niet čo kompenzovať. Následne žalovaný poukázal na odbornú literatúru, konkrétne na Komentár VII. vydanie Obchodného zákonníka C.h. Beck 2002, str. 148 a na rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29Odo/652/2001 zo dňa 18.09.2002 a sp. zn. 30Cdo/1747/2014. Uviedol, že Najvyšší súd Českej republiky špecifikoval, že nebezpečie vzniku ujmy musí byť reálne, nie vyšpekulované a zároveň rozsah tejto ujmy by nemal byť zanedbateľný. V tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32Cdo/139/2008 zo dňa 29.04.2008. Žalovaný mal za to, že domáhanie sa žalobcu primeraného finančného zadosťučinenia nezodpovedá požiadavkám všeobecnej spravodlivosti. Nebolo by vhodné ju priznať a táto ani nebola náležitým spôsobom odôvodnená. Tiež poukázal na celkom 20 konaní, v ktorých si žalobca, resp. jeho právny zástupca (iniciátor konaní) uplatňuje svoje nároky samostatnou žalobou, aj keď ich mohol uplatniť jednou žalobou, podľa žalovaného s úmyslom umelo navyšovať trovy právneho zastúpenia. Podľa odvolateľa neboli splnené podmienky na priznanie zadosťučinenia. Preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a aby mu boli priznané trovy konania.

23. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca. Uviedol, že sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie. Navrhol rozhodnutie potvrdiť.

24. K replike žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý zotrval na svojom odvolaní a predchádzajúcich podaniach.

25. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti

ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred, t.j. dňa 09.12.2020 a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

26. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

27. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávne zisteným skutkovým stavom a nesprávnym právnym posúdením, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

28. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd uvádza, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávannej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktoré objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane viď rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti ich uplatneniu. Odvolací súd uvádza, že odvolacia námietka v uvedenom smere v danej veci nebola naplnená.

29. K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Ani odvolacia námietka týkajúca sa nesprávneho právného posúdenia veci nebola dôvodná.

30. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa (ďalej len „Zákon o ochrane spotrebiteľa“), proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

31. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobcu opierajúci sa o ustanovenie § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Podľa poslednej vety tohto ustanovenia, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom. Zákon nevyžaduje pre vznik tohto nároku, aby spotrebiteľovi bola privodená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde. Z rozhodnutia NS SR zo dňa 14.09.2016, sp. zn. 6Cdo/389/2015 vyplýva, že v zmysle § 3 ods. 5 cit. zákona pod úspešným uplatnením práva alebo povinností je treba rozumieť úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia, alebo aj na určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. V prejednávanom prípade táto podmienka bola splnená (konania 8C/128/2015, 3Er/3/2009 a 12Er/214/2009).

32. Samotné ustanovenie § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa viaže vznik práva na finančné zadosťučinenie na úspešné uplatnenie porušenia práva spotrebiteľa a takýmto môže byť napr. žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia, úspešná obrana spotrebiteľa vo veci žaloby dodávateľa, úspešná obnova v konaní alebo aj dožadovanie sa určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky a iné. Podmienky vzniku nároku na primerané finančné zadosťučinenie sú formulované v ustanovení § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, a z tohto ustanovenia nie je možné vyvodiť záver, že finančné zadosťučinenie možno spotrebiteľovi priznať len v prípade, ak porušenie práva nie je možné napraviť inak, rovnako nevylučuje možnosť žiadať finančné zadosťučinenie popri iných nárokoch spotrebiteľa predpokladaných zákonom vychádzajúcich z porušenia jeho práv. Za daného stavu nie je možné považovať konanie žalobcu, ktorý si uplatnil nárok na primerané finančné zadosťučinenie za rozporné so zákonom, dobrými mravmi, prípadne za šikanózne uplatnenie práva, ak tento bol úspešným v konaní vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou vo veci sp. zn. 8C/128/2015, kde mu bol právoplatne priznaný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.054,88 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne od 23.11.2015, aj v konaniach uvedeného súdu, vedených pod sp. zn. 3Er/3/2009 a 12Er/214/2009, v ktorých boli vymáhané nároky oprávneným, teraz v pozícii žalovaného (a to na základe rozhodcovských rozsudkov, vydaných bez splnenia zákonných podmienok), ktoré boli zastavené. Nezanedbateľným v tomto konaní je aj skutočnosť, že žalobcovi na základe rozhodcovských rozsudkov, ktoré boli posúdené ako nespôsobilé exekučné tituly. Sociálna poisťovňa realizovala zrážky z dôchodku žalobcu na úhradu sumy celkom 3.755,92 eur v prospech exekúcie vedenej pod č. 11862/08 Exekútorského úradu Bratislava a celkom bola zrazená za obdobie 04.01.2017 - 03.04.2019 suma 1.258,75 eur. Pritom zrážky z dôchodku povinného tu v pozícii žalobcu boli zrážané aj naďalej po 83,97 eur mesačne. Z rozhodujúcu okolnosť je treba tiež považovať zdravotný stav žalobcu, ktorý je zhoršený aj v dôsledku konania žalovaného, ktorý žalobcovi zasielal sms-ky, telefonoval mu, zasielal listy s požiadavkou úhrady finančných súm, na ktoré nemal nárok.

33. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom, že pri rozhodovaní o nároku na finančné zadosťučinenie je potrebné prihliadať na okolnosti prípadu. V danej veci bolo významným to, že bol to žalovaný, kto sa na súde prvej inštancie domáhal zaplatenia súm vo výške 1.041,96 eur s prísli a vo výške 892,88 eur s prísli z titulov uzatvorených zmlúv o úvere medzi žalobcom a žalovaným, prvej zo dňa 03.10.2007 ako Zmluvy o úvere č. XXXXXX, druhej zo dňa 10.01.2008 ako Zmluvy o úvere č. 8341800. Z uvedeného je teda zrejmé, že žalovaný v konečnom dôsledku neoprávnene požadoval od žalobcu plnenie z úverov, teda spotrebiteľských zmlúv. Je zrejmé, že žalovaný požadoval od žalobcu také plnenie z uvedených úverových zmlúv, na ktoré nemal nárok a napokon žalobca plnil žalovanému, ani došlo na jeho strane k bezdôvodnému obohateniu. Konanie žalovaného bolo nepochybne spôsobilé privodiť žalobcovi ako spotrebiteľovi ujmu. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd konštatuje, že za daného stavu, vzhľadom na porušenie práv žalobcu zo strany žalovaného, ktorých ochrany sa žalobca úspešne domohol na súde (v konaniach Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 8C/128/2015, 12Er/214/2009 a 3Er/3/2009), je priznanie finančného zadosťučinenia plne dôvodné.

34. Vo vzťahu k otázke výšky primeraného finančného zadosťučinenia odvolací súd poukazuje na to, že v konaní sp. zn. 8C/128/2015 bol žalobca úspešný čo do sumy 1.054,88 eur s 8,05 % úrokom z omeškania od 23.11.2015, ktorú sumu vo výške 1.278,92 eur (s úrokom ku dňu 12.07.2018 vo výške 224,04 eur) chcel žalovaný započítať (dňa 12.07.2018) na svoje pohľadávky vyplývajúce zo Zmlúv

o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 03.10.2007 vo výške 705 eur a č. XXXXXXXX zo dňa 10.01.2008 vo výške 573,93 eur (na uvedenej zmluve vykazoval pohľadávku až vo výške 666,76 eur), teda spolu hrozilo, že žalobca príde celkom o sumu 2.557,87 eur (ak by si uplatňoval celú pohľadávku zo zmluvy č. XXXXXXXX, tak by to bola suma min. 2.650,71 eur). Žalovaný listom zo dňa 05.04.2018 oznámil, že voči žalobcovi eviduje pohľadávku vo výške 2.922,17 eur, a to na Zmluve č. XXXXXXXX zo dňa 03.10.2007. Preto aj odvolací súd má za to, že súdom prvej inštancie priznaná suma primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 2.000,- Eur v tomto konaní je primeraná povahe a rozsahu porušenia práv žalobcu, zodpovedá svojmu účelu (teda poskytnúť satisfakciu spotrebiteľovi a odradiť subjekty od porušovania práv spotrebiteľov) pričom vo vzťahu k žalobcovi - spotrebiteľovi nepredstavuje neopodstatnené, neprimerané obohacovanie sa, či duplicitné uplatňovanie nároku spotrebiteľa. Na veci nemôže zmeniť nič ani to, že žalobca si viacerými žalobami uplatňuje svoje nároky vyplývajúce mu z ustanovení zákona na ochranu spotrebiteľa vo vzťahu k ďalším úverovým zmluvám. Ak totiž žalovaný so žalobcom uzavrel viacero zmlúv, ktoré nie sú perfektné, nie je možné ho obmedzovať v uplatnení mu zákonom danej možnosti žiadať primerané finančné zadosťučinenie z každej zmluvy s odvolateľom, že žalobca ako spotrebiteľ mal byť dôslednejší pri uzatváraní úverových zmlúv, lebo bol to žalovaný, ktorý určoval ich podmienky, preto mal vypracovať také zmluvy, ktoré by obsahovali zákonom predpísané ustanovenia.

35. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav vecí, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil (podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa).

36. Preto odvolací súd podľa ustanovenia § 387 ods. 1, ods. 2 CSP, stotožňujúc sa s dôvodmi v rozhodnutí uvedenými s upresnením, že priznaný úrok 5 % je úrokom ročným, rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, a to spolu aj so správnym výrokom o trovách konania.

37. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-111; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92 Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-1: uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na vyššie uvedené má za to, že rozsudok súdu prvej inštancie zodpovedá kritériám daných v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Z rovnakých dôvodov nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami.

38. V odvolacom konaní žalovaný nebol úspešný. Plne úspešným bol žalobca, ktorému vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP). Preto bolo o trovách odvolacieho konania rozhodnuté tak, že ich náhrada bola priznaná úspešnému žalobcovi proti neúspešnému žalovanému v plnom rozsahu s tým, že aj o ich výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník podľa § 262 ods. 2 CSP.

39. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).